

Csengelei nyertések

A Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat az elmúlt év ösztönös kincskereső előfizetés-gyűjtő-versenyét hirdette az ország általános iskolái részére. A háromnapos gyűjtőmunka során közel 8 ezer új ifjú előfizetővel gyarapodott a Kincskereső című ifjúsági irodalmi folyóirat állandó megrendelőinek táborába. Az előfizetés-gyűjtő-verseny eredményét a lap áprilisi száma közölte, s azóta már minden nyertes megkapta a jutalmakat, nyerméenyeket.

A legjobb eredményt elért iskolák között egy Csongrád megyei is akadt, a csengelei általános iskola közösségét harmadik díjjal jutalmazták. Az iskola tanulói közül négyen részt vehetnek a júniusban megrendezendő Kincskereső-táborban, melynek helyszíne a zánkai úttörőváros. A csengelei úttörőknek tegnap, pénteken délelőtt adták át a nyereményeket — egy négy személyes sátrat, egy asztali focikészletet és egy kézilabdát — a Lapkiadó Vállalat és a folyóirat szerkesztőségének képviselői. A csengelei úttörők színes műsorral kedveskedtek a vendégeknek, majd felállították a sátrat, s játékba került a labda is.

Acs S. Sándor felvétele
Sátorverés a csengelei iskola udvarán

A csengeleiekén kívül szegedi Zrínyi Ilona általános iskola, a szentesi 1. számú általános iskola, a kistócsói általános iskola, a mórhalmi általános iskola és a kisteleki II. Rákóczi Ferenc általános iskola közshályteleki általános iskola, a

Betegség címén maradt távol

Tájékoztató a táppénzfegyelem megszilárdításáról

Budapest és Pest megye egészségügyi vezetőit, irányítóit, a rendelő intézetek igazgatóit, ellenőrző főorvosait és a szakszervezetek társadalombiztosítással foglalkozó vezetőit, szakembereit tájékoztatták a táppénzfegyelem megszilárdításával kapcsolatos minisztertanácsi határozat teendőiről csütörtökön a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának székházában. Az orvosok feladatairól dr. Medve László egészségügyi miniszterhelyettes, a szakszervezetek tennivalóiról Palotai Károly, a SZOT társadalombiztosítási főigazgatóságának helyettes vezetője tartott előadást.

Az egészségügyi miniszterhelyettes egyebek között hangsúlyozta: fontos a táppénzfegyelem megszilárdításáról szóló kormányhatározat megismertetése. Ugyancsak jelentős teendő az ellenőrző munka javítása. A táppénzes napok csökkentése társadalompolitikai komplex feladat: szorosan együtt kell működni az orvosnak, a betegnek és a munkahelynek is. Az üzemorvosoknak hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy minél kevesebb megbetegedő forduljon elő a különböző intézményekben, gyárakban, üzemekben. Döntő szavuknak kell lenni az egészséges munkahely megteremtésében, a balesetveszélyes munkahelyek csökkentésében. Sokat segíthetnek az alkalmazás előtti munkaalkalmassági vizsgálatoknál, ezzel is csökkenthető ugyanis az üzemi balesetek száma. A miniszterhelyettes arról is beszélt, hogy megnövekedtek a tanácsok szakigazgatási szervezeteinek feladatai is. Először a diagnosztikai és terápiás feltételek javításában tehetnek sokat. Az öt éves tervek készítésekor, ezért a tanácsoknál fokozottabb figyelmet kell fordítani az orvosi műszerek

beszerzésére, a körzeti orvosi rendelők megfelelő felszerelésére. Palotai Károly, a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának helyettes vezetője a szakszervezetek teendőiről szólva elmondta, hogy a társadalmi szervezeteknek is részt kell vállalniuk a táppénzfegyelem megszilárdításában. Fontos, hogy figyeljenek arra, betartják-e a vállalatoknál, intézményeknél a dolgozók egészségét, testi épségének védelmét célzó berendezéseket.

A hagyományos beteglátogatásnak gondoskodnia kell a munkából betegség címén rendszeresen távol maradó ellenőrzéséről. Felhívta a figyelmet, hogy a táppénzfegyelem megsértői ellen a táppénz megvonásán túl indítsanak fegyelmi, vagy társadalmi bírósági eljárásokat, ha szükséges kezdeményezzenek büntető eljárást is. A minisztertanácsi határozat alapján a szakszervezetek feladata, hogy figyelemmel kísérjék a keresőképtelen állományban levő betegek gyors és eredményes gyógykezelését. A megbetegedések számának és gyakoriságának csökkentése, a munkával kapcsolatos ártalmak kiküszöbölése, a szakszervezeti egészségvédelmi és munkavédelmi tevékenység egybehangolt munkáját igényeli. Fontos, hogy a társadalmi bizottságok és az üzemi szakszervezetek felhívják a vállalatok figyelmét az egészségre káros munkakörülményekre, és sürgezzék a hatékony intézkedések megtételét. A szakszervezetek megyei tanácsai és a társadalombiztosítási szervezetek az egészségügyi ellátás javításáért és a táppénzes napok csökkentéséért tevékenységüket egyeztessék a megyei tanácsokkal, készítsenek kö-

zös akcióprogramot, intézkedési tervet és javaslatoknak végrehajtását az egészségügyi akcióbizottságokon keresztül is szorgalmazzák. A vállalatok, üzemek, szakszervezeti bizottságai az egészségügyi szolgálattal közösen rendszeresen vizsgálják majd a táppénzes helyzetet és javaslatot tesznek a vállalat, üzemvezetésének a felderített hiányosságok megszüntetésére. Emellett a vállalatok, üzemek vezetőinek rendszeresen elemeznük kell a betegség címén való távolmaradások okait.

Április 25. — május 8.

Alkotó Ifjúság országos kiállítása

Ezerkilencszázhatvennégyben, felszabadulásunk 30. évfordulójára és az MSZMP XI. kongresszusa tiszteletére hirdette meg először az Alkotó Ifjúság pályázatot az Allami Ifjúsági Bizottság és a KISZ Központi Bizottsága. Ezzel a pályázattal új színfolttal gazdagodott a szocialista munkaverseny-mozgalmak, s a dolgozó és tanuló fiatalok lehetőséget kaptak alkotó tevékenységük, tehetségük, képességeik kibontakoztatására, nagyobb részt vállalhattak a népgazdaság előtt álló és a helyi feladatok megvalósításából. Az elmúlt másfél évben a fiatalok ezrei kapcsolódtak be ebbe a nemes és hasznos programba. A KISZ IX. kongresszusára való készülődés jegyében, a kongresszus politikai előkészítésének fontos állomása lesz az a nagyszabású országos kiállítás, melyen az Alkotó Ifjúság pályázat legsikerültebb alkotásait mutatják be. Az egész ország nyilvánossága előtt mutatkozik be ezen a kiállításon az alkotó magyar ifjúság.

Április 25-e és május 8-ig között naponta 10-től 19 óráig a Budapesti Nemzetközi Vásár B pavilonjában 6 ezer négyzetméter alapterületen 1568 tárgyat mutatnak be. Tizenhat minisztérium és országos hatáskörű szerv helyi pályázatainak és kiállításainak legjobb darabjai kerülnek az ország nyilvánossága elé — újíjakok, tervek, tudományos dolgozatok, szakmunkák, művészeti alkotások. A kiállított tárgyak legnagyobb részét

Egy ősi szakma öreg mestere

Túl a hetven esztendőn, ma is úgy kel és nyitja reggelente üzletét, műhelyét Börcsök Lajos szíjgyártó-mester, mintha most kellene nekirugaszkodnia, hogy megkapaszkodjon a nagy versengésben. Hol van pedig már az az idő? Maga mögött hagyta, mint ahogy elmaradottak, elfogytak a lovak, ősi mestersege megannyi ihletője a remekművű szerszámok készítésére.

Népművészeti remek

Műhelyében, amely mindig itt volt a Petőfi Sándor sugárút végén, nem adják már egymás kezébe a kilencset a lovas gazdák, nem alkudoznak és paroláznak vele egy-egy jó vásárlás reményében. A technika, a motorizáció háttérbe szorította a lovat és pompakedvelő gazdáját, aki sokat adott arra — már csak magyar virtusból is —, hogy kegyérkereső jószágát szépen járassa. A kocskázás, a szekerezés mára kiment a divatból. A még munkára fogott lovak megvannak a régi szerszámokban. Ha szakadnak, szétfeszlenek, akkor toldoztatják, foltoztatják, megvarratják. Csak a versenyeken parádézó lovakról kell még gondoskodni, de azokat lehet győzni, mert nem sok szerszámot szaggatnak el.

Börcsök Lajos majszt'er uram múltja ott van műhelye falán, a szinte dízként lógó, nemes csipkézű, vere-tekkel, csatokkal ékeskedő sallangokban, amelyeknek egy-egy példánya valóságos népművészeti remek.

Azt mondja, eljárnak hozzá az ország különböző részéből sokan a ma kezdő fiatal mesterek közül, hogy eltanuljanak tőle régi díszítőelemeket, fogásokat, el a teljes mesterségbeli rafinériát a szerszámok készítésében. Aki ugyanis nem ismeri a mestert közelebbről, az tudhat róla a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban kiállított és őrzött paraszthám

kapcsán, amelyet ő készített kettes fogathoz.

Dijak, elismerések

Amikor azon a szerszámon dolgozott, a munka hevében dehegy is tudta, hogy majd ilyen sorokat írnak remekléseiről: „A szerszámok közül ez a típus áll legközelebb az ősi kancához. Sárga bőr, csipkézű, sima veretű, fonással kombinált hasított sallanggal, szironyvarrással díszítve.” A szöveghez kép is van egy magyar és német nyelvű kiadványban, amely a magyar lószerszámokat tárgyalja és mutatja be a népvándorlástól napjainkig.

A valamikor vásároszó, kiállító, díjakat és elismerést nyert mester büszkén emlékszik Móra Ferencnek vele való barátságára. Az akkor még fiatal szíjgyártósegéd Mórát kereste fel egy munkájával, hogy értő eligazítást, ösztönzést kapjon tőle. Akkor, 1925-ben azzal a munkájával aranyérmét nyert, amelyet elkértek már tőle, hogy múzeumban megőrizzék. Persze, huncutságban sem maradt el Börcsök Lajos a kortól, és Mórát megviccelte. Készített neki egy parasztsallangot, amely hasznosság mellett dísz is a szerszámzatnak. A díszítés

olyan volt rajta, miután a bőrt bepíszkolta-színezte, hogy Móra azt hitte, talált egy patinásan öreg, ennélfogva muzeális értékű sallangot.

— Két hete csináltam pedig — nevette el magát Börcsök Lajos. Móra ránézett, hátba veregette és kinyilatkozta sokak fülehallatára: — Most már mester vagy, fiam!

Külföldön is

Sok ideje ennek. Olyan sok, hogy a munkáiért kapott oklevelek is megsárgultak már. Arra a legbüszkébb, hogy annak idején Szeged városától olyan elismerést kapott, hogy ipari tanulóit kiválóan nevelte. Hét gyereket tanított, adott a szakmának, nevelt emberré. Közöttük a fiát is beavatta mestersege titkába, bár az nem él velük, illetve mégis: mint pedagógus, ipari tanulókat nevelt munkára, szakmájuk szeretetére.

Ez a szeretet, a munka iránti odaadás fogatja meg Börcsök Lajossal ma is a szerszámokat, a sokféle kést, fogót, lyukasztót, árat, amikorról ráül kűsűjére, varrószerűre és dolgozik. Újat, szépét és még szebbet akar, parádés szerszámokba öltöztetni azt a lovat, amely talán nem is nálunk kényeskedik, hanem Svájcba, az NSZK-ban, Angliában, mert oda is kivitték Börcsök Lajos munkáit.

Versengenie már nem kell, csak bírja erővel, egészséggel. Móravárosban is született, mai műhelyétől pár házzal arrább. Itt alapozta meg híret, sikerét is. A környékben mindenki ismeri, régi kiállításokról pedig még többben, az ország minden részéből. Elkértek már tőle minden fontos iratot, fényképet, amely szakmájáról, mesterségbeli tudásáról vall, és tanúsodik majd későbbi korokban is.

Valamikor Szegeden 18—20 szíjgyártó is dolgozott, most már jó, ha még vannak négyen-ötén, idősök, egy kihalt szakma utolsó mohikánjai. Fia, lánya, unokái és dédunokái körében a munka az, ami bearanyozza Börcsök Lajos öregnapjait. Maradhatna pedig nyugton, de nem tud, mert, mint működési engedélyes kisiparos, lakossági szolgáltatásra is vállalkozott. Megvárja a szakadt iskolatáskát, a szétugrott focikülsőt, a szétfeszlett irattárcát, a piacos műbőr-szatyrot. Azelőtt, amikor még jobban bírta magát, közügyekben is foglalatzkodott. Választott tisztségben két kurzusban is képviselte Móraváros lakosságát a városi tanácsban. A közügyeket most már ráhagyja a fiatalokra, a napi munkából azonban egy jótányit sem enged. Hiába, nemcsak oklevele szerint, a valóságban is a szakmája kiváló dolgozója.

Lódi Ferenc